

Sygn. akt II Ca 291/1

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 26 października 2017 r.

Sąd Okręgowy w Świdnicy, II Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Barbara Nowicka

Sędziowie: SSO Jerzy Dydo

SSO Agnieszka Terpiłowska

Protokolant Violetta Drohomirecka

po rozpoznaniu w dniu 19 października 2017 r. w Świdnicy na rozprawie

sprawy z powództwa J. S.

przeciwko (...) S.A. w W.

o zapłatę

na skutek apelacji powódki od wyroku Sądu Rejonowego w Kłodzku

z dnia 29 grudnia 2016r., sygn. akt I C 2421/16

I. zmienia zaskarżony wyrok w pkt I o tyle, że zasądza od strony pozwanej na rzecz powódki 2.418,26 zł (dwa tysiące czterysta osiemnaście złotych dwadzieścia sześć groszy) z ustawowymi odsetkami od dnia 18 lutego 2015r. do dnia zapłaty, w pkt II w ten sposób, że obniża zasądzoną od powódki na rzecz strony pozwanej kwotę 2.417 zł do kwoty 844,10 zł tytułem kosztów procesu ;

II. oddala apelację w pozostałej części;

III. zasądza od powódki na rzecz strony pozwanej 237,30 zł tytułem kosztów postępowania apelacyjnego;

IV. nakazuje uiścić na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Świdnicy powódce 824,85 zł, stronie pozwanej 353,50 zł tytułem kosztów sądowych;

(...)

UZASADNIENIE

Powódka J. S. wniosła o wydanie nakazu zapłaty w postępowaniu upominawczym i orzeczenie nim, że strona pozwana (...) S.A. w W. ma zapłacić na rzecz powódki kwotę 8.172,12 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 18 lutego 2015r. do dnia zapłaty i zasądzenie od strony pozwanej na rzecz powódki kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego w wysokości 2.400 zł, powiększonych o podatek Vat oraz kwotę 17 zł zwrotu opłaty skarbowej od pełnomocnictwa. W uzasadnieniu pozwu powódka podniosła, iż w dniu 30 grudnia 2014r. w wyniku kolizji drogowej doszło do uszkodzenia pojazdu marki L. (...) o nr rej. (...) stanowiącego własność poszkodowanego S. S. (1). Strona pozwana ponosi odpowiedzialność cywilną za przedmiotowy wypadek. W związku z likwidacją szkody poszkodowany

w dniu 30 grudnia 2014r. zawarł z powódką umowę najmu samochodu zastępczego, strony ustaliły stawkę za dobę najmu pojazdu zastępczego w wysokości 270,60 zł brutto oraz wynagrodzenie w wysokości 869,61 zł brutto za podstawie pojazdu zastępczego i za odbiór pojazdu w wysokości 869,61 zł brutto. Okres najmu pokrywał się z okresem w jakim uszkodzony pojazd przebywał w naprawie. W dniu 11 lutego 2015r. powódka wystawiła poszkodowanemu fakturę Vat za najem pojazdu zastępczego na kwotę 13.375,02 zł. W dniu 10 lutego 2015r. poszkodowany zawarł z powódką umowę cesji wierzytelności wynikającej ze szkody komunikacyjnej. Strona pozwana decyzją z dnia 18 lutego 2015r. uznała za zasadny okres 10 dni wynajmu i obniżyła stawkę najmu z kwoty 270,60 zł brutto/dobę do kwoty 129,15 zł brutto/dobę i obniżył zwrot kosztów podstawienia i odbioru samochodu do kwoty 123 zł brutto. Łącznie wypłaciła kwotę 1.414,50 zł brutto.

W odpowiedzi na pozew strona pozwana wniosła o oddalenie powództwa i zasądzenie od powódki kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych oraz zwrotu opłaty skarbowej od pełnomocnictwa. W uzasadnieniu odpowiedzi na pozew strona pozwana przyznał, iż był ubezpieczycielem w zakresie OC posiadaczy pojazdów mechanicznych sprawcy kolizji drogowej z dnia 30 grudnia 2014r. w wyniku której doszło do szkody w pojeździe marki L. (...) o nr rej. (...), należący do poszkodowanego S. S. (1). Strona pozwana przyjęła odpowiedzialność co do zasady za szkodę poszkodowanego i wypłaciła mu odszkodowanie za szkodę w pojeździe oraz 1.414,50 zł tytułem najmu pojazdu zastępczego. W ocenie strony pozwanej powódka nie wykazała że koszt wz tytułu najmu pojazdu zastępczego został przez poszkodowanego poniesiony, co stanowiłoby normalny skutek szkody. Powódka zażądała odszkodowania za 43 dni najmu pojazdu zastępczego po stawce 270,60 zł brutto./dobę oraz podstawienie i odbiór pojazdu po 869,61 zł. Strona pozwana uznała za uzasadnione najem pojazdu za okres 10 dni przy przyjęciu stawki 129,50 zł brutto za dobę i 123 zł brutto za podstawienie i odbiór pojazdu.

Zaskarżonym wyrokiem Sąd Rejonowy w Kłodzku

I. oddalił powództwo;

II. zasądził od powódki na rzecz strony pozwanej kwotę 2.417 zł tytułem zwrotu kosztów procesu;

III. nakazał zwrócić stronie pozwanej ze Skarbu Państwa – Sądowi Rejonowego w Kłodzku kwotę 1.000 zł tytułem niewykorzystanej zaliczki na wynagrodzenie biegłego.

Sąd pierwszej instancji ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 30 grudnia 2014r. w kolizji drogowej został uszkodzony samochód osobowy marki L. (...) nr rejestracyjny (...), stanowiący własność S. S. (1). Sprawca wypadku był ubezpieczony u strony pozwanej od odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych. Powódka prowadzi działalność gospodarczą pod firmą (...)„.com” z siedzibą we W., w ramach której wynajmuje samochody zastępcze osobom poszkodowanym w wypadkach drogowych. W następstwie zgłoszenia szkody przez powódkę – która nabyła prawa do wierzytelności, z tytułu kosztów najmu pojazdu zastępczego, na podstawie umowy cesji z dnia 10.02.2015r. i zgłosiła swoje roszczenie, przedstawiając fakturę VAT nr (...) z dnia 11.02.2015r. na kwotę 13.375,02 zł - strona pozwana przeprowadziła postępowanie likwidacyjne i wypłaciła powódkę odszkodowanie w kwocie 1.414,50 zł, uznając - decyzją z dnia 18.02.2015r. - za zasadny okres 10 dni najmu ze stawką dobową w wysokości 129,15 zł oraz przyznając zwrot kosztów podstawienia i odbioru auta w kwocie 123 zł.

Poszkodowany S. S. (1) jest mechanikiem samochodowym, mieszka i prowadzi działalność warsztatową w Ś. przy ul. (...). Pod tym samym adresem działalność gospodarczą w zakresie naprawy pojazdów mechanicznych prowadzi jego brat P. S., z zawodu lakiernik i blacharz samochodowy, który dodatkowo, w zakresie swojej działalności, zajmuje się wynajmowaniem pojazdów zastępczych – aktualnie w ofercie ma sześć samochodów, zaś w styczniu 2015r. dysponował dwoma pojazdami marki S. (...). Oferował wynajem pojazdów tzw. klasy C za cenę 130 zł za dobę. Często współpracował także z powódką w zakresie wynajmu pojazdów, które na jego prośbę dostarczane były z W.. W następstwie przedmiotowego wypadku z dnia 30.12.2014r., brat poszkodowanego zwrócił się do powódki o dostarczenie pojazdu zastępczego. Poszkodowany upoważnił powódkę do rozliczenia szkody komunikacyjnej w pozwanym Towarzystwie. Podpisał niewypełniony formularz „kontraktu wynajmu auta” (k.19). Przed podpisaniem

nie zapoznał się z treścią formularza, nie wiedział co podpisuje. W tych samych okolicznościach poszkodowany podpisał oświadczenie o korzystaniu z samochodu zastępczego, w treści którego zawarty był m.in. zwrot, że samochód zastępczy „był mu potrzebny do dojazdów do pracy oraz spraw rodzinnych” (k.20) oraz umowę cesji wierzytelności (k.24). Poszkodowany nie rozmawiał z przedstawicielem powódki - ani on, ani w jego imieniu brat P. S., nie negocjowali warunków umowy najmu pojazdu zastępczego, nie umawiali się co do stawki dobowej najmu, wpisanej następnie w kontrakcie w kwocie 220 zł netto, ani co do opłaty za podstawienie i odbiór auta. Nie ustalali też okresu najmu. Poszkodowany nie otrzymał również faktury VAT nr (...) z dnia 11.02.2015r. na kwotę 13.375,02 zł, tytułem kosztów najmu pojazdu zastępczego. Zgodnie z dotychczasową współpracą pomiędzy powódką i P. S., poszkodowany nie miał ponosić żadnych kosztów z tytułu wynajmu samochodu zastępczego, zaś należność z tego tytułu miała być rozliczona przez powódkę bezpośrednio z towarzystwem ubezpieczeń.

Uszkodzony samochód poszkodowanego marki L. (...) po wypadku był „jezdny”, nadawał się do dalszego użytkowania w ruchu drogowym. Uszkodzenia były niewielkie, dotyczyły błotnika, zderzaka i lampy. Z miejsca wypadku poszkodowany odjechał tym samochodem i pozostawił go w warsztacie brata P. S., w celu dokonania niezbędnej naprawy blacharsko - lakierniczej. W dniu 14.01.2015r. P. S. wystawił fakturę VAT na kwotę 7.012,67 zł za naprawę przedmiotowego pojazdu. W tym dniu naprawa była już zakończona. Po tygodniu poszkodowany sprzedał swój pojazd.

W tak ustalonym stanie faktycznym Sąd pierwszej instancji przyjął, iż powództwo nie zasługiwało na uwzględnienie.

Sąd pierwszej instancji wskazał, iż zgodnie z art. 822 k.c., w wyniku zawarcia umowy ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej, zakład ubezpieczeń zobowiązuje się do zapłacenia określonego w umowie odszkodowania za szkody wyrządzone osobom trzecim, wobec których odpowiedzialność za szkodę ponosi ubezpieczający albo osoba, na rzecz której została zawarta umowa ubezpieczenia. Świadczenie ubezpieczyciela obejmuje zapłatę sumy pieniężnej odpowiadającej wysokości poniesionej przez poszkodowanego szkody (art. 805 k.c.). Wysokość odszkodowania powinna być ustalona według reguł określonych w art. 363 k.c. Odszkodowanie ustala się i wypłaca w granicach odpowiedzialności cywilnej posiadacza lub kierującego pojazdem, najwyżej jednak do ustalonej w umowie ubezpieczenia sumy gwarancyjnej.

Powódka uzasadniła swoją legitymację czynną wobec pozwanego ubezpieczyciela tym, że nabyła wierzytelność o wypłatę odszkodowania, z tytułu kosztów najmu pojazdu zastępczego, od poszkodowanego, na podstawie cesji (art. 509 k.c.). Przedmiotem przelewu może być, co do zasady wierzytelność istniejąca, którą cedent może swobodnie rozporządzać, powinna być w dostateczny sposób oznaczona (indywidualizowana). Skuteczne jest zbycie wierzytelności, nieoznaczonej dokładnie w umowie przelewu, jeżeli można ją określić na podstawie treści stosunku zobowiązaniowego, z którego wynika (tak: wyrok SN z dnia 5 listopada 1999 r., III CKN 423/98, OSNC 2000, nr 5, poz. 92).

Poszkodowanemu przysługiwało wobec pozwanego ubezpieczyciela roszczenie o naprawienie szkody z tytułu umowy ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej między ubezpieczycielem i sprawcą kolizji drogowej z dnia 30.12.2014r. Zgodnie z umową cesji, dołączoną do pozwu, przeniósł na powódkę wierzytelność, z tytułu odszkodowania w zakresie zwrotu kosztów najmu pojazdu zastępczego.

Należność dochodzona w pozwie stanowiła różnicę między kosztami wynajmu samochodu zastępczego, kosztami podstawienia i odbioru samochodu zastępczego, naliczonymi przez powódkę, a wysokością odszkodowania, wypłaconego przez pozwanego ubezpieczyciela. W niniejszej sprawie sporny był okres najmu, wysokość stawki za dobę oraz zasadność naliczenia opłaty dodatkowej za podstawienie i odbiór samochodu zastępczego.

W ocenie Sądu pierwszej instancji powódka nie wykazała, aby po stronie poszkodowanego powstała skonkretyzowana szkoda, wynikająca z potrzeby wynajmowania pojazdu zastępczego. Na okoliczność, że poszkodowany wynajmował w okresie od 30.12.2014r. do 10.02.2015r. pojazd zastępczy marki F. (...) nr rej. (...) powódka przedstawiła dowody z dokumentów, jak kontrakt wynajmu auta (k-19), oświadczenie poszkodowanego z 10.02.2015r. (k-20), dokument, podpisany przez P. S. i zatytułowany w uzasadnieniu pozwu, jako „historia naprawy samochodu poszkodowanej marki L. (...)” (k-25), fakturę VAT nr (...) z dnia 11.02.2015r. (k-21). Dowody z dokumentów prywatnych nie korzystają z

domniemania prawdziwości, zawartych w nich twierdzeń (art. 245 k.p.c.). Stanowią jedynie dowód tego, że osoba, która taki dokument podpisała, złożyła oświadczenie w nim zawarte. Tymczasem okoliczności, wskazane w tych dokumentach nie znalazły potwierdzenia w zeznaniach świadków S. S. (1) i P. S.. Świadek S. S. (1) (poszkodowany) spontanicznie i stanowczo zaprzeczył, aby wynajmował samochód zastępczy - nie był mu on potrzebny, ponieważ w domu zawsze miał jakiś samochód do dyspozycji. Świadek przyznał zarazem, że podpisał kontrakt najmu auta oraz oświadczenie z dnia 10.02.2015r., jednakże treść tych dokumentów nie była mu znana. Późniejsze stwierdzenie przez świadka, że skoro podpisał, to widocznie wynajął samochód zastępczy, w sytuacji, gdy okoliczności tych nie pamiętał, a minął niespełna rok od zdarzenia, nie mogło być uznane za wiarygodne. Istotnym jest niemniej, że wbrew treści w/w oświadczenia, poszkodowany nie potrzebował samochodu do dojazdów do pracy, gdyż miejsce pracy (warsztat samochodowy) pokrywało się z miejscem jego zamieszkania. Zatem informacje, zawarte w oświadczeniu z dnia 10.02.2015r. (k-20), na który to dokument powoływała się powódka, nie polegały na prawdzie. Zakres obowiązku odszkodowawczego obejmuje poniesione koszty najmu pojazdu zastępczego tego samego typu, co uszkodzony za czas niezbędny do naprawy, w celu zaspokojenia potrzeb w sposób porównywalny do stanu sprzed wystąpienia szkody. Nawet, gdyby uznać, że poszkodowany w niniejszej sprawie wynajął u powódki samochód zastępczy marki F. (...), co jest wysoce wątpliwe, z uwagi na treść zeznań świadka, to takiego postępowania nie można uznać za celowe i racjonalne, skoro nie zachodziła konieczność czasowego wynajęcia pojazdu zastępczego, w celu kontynuowania pracy czy zaspokajania konkretnych potrzeb życiowych w okresie, gdy szkoda nie została jeszcze naprawiona. Zgłoszony przez powódkę koszt wynajmu samochodu nie był więc normalnym następstwem uszkodzenia pojazdu w wyniku kolizji drogowej z dnia 30.12.2014r.

Zeznania świadków nie potwierdziły także stanowiska powódki odnośnie czasokresu trwania najmu. Powódka twierdziła, powołując się na notatkę, sporządzoną przez P. S. (k-25), że okres najmu uzależniony był od czasu trwania naprawy uszkodzonego samochodu marki L. (...), który zakończył się w dniu 27.01.2015r. Tymczasem z kategoriycznych w tym zakresie zeznań świadka P. S. (który przeprowadzał naprawę) wynika, że naprawa została zakończona w dniu wystawienia faktury, tj. 14.01.2015r., nie zaś – jak twierdziła powódka – w dniu 27.01.2015r. Zarazem świadek nie był w stanie wyjaśnić sprzeczności tych zeznań w odniesieniu do w/w notatki, podtrzymując stanowisko o zakończeniu czynności naprawczych przed wystawieniem faktury. Powódka zatem nie wykazała swoich twierdzeń w tym zakresie.

Odnosząc się do stawki dobowej najmu, wskazanej przez powódkę, Sąd ustalił, w oparciu o dowody z zeznań świadków, że w chwili podpisywania kontraktu najmu auta poszkodowany nie miał wiedzy o wysokości tej stawki, nie była ona przedmiotem negocjacji, ani nawet nie została podana mu do wiadomości. Poszkodowany nie orientował się także, co do cen najmu pojazdów zastępczych, oferowanych przez innych przedsiębiorców na lokalnym rynku. Poszukiwanie najtańszej oferty nie leżało też w jego interesie, skoro powódka oferowała tzw. bezgotówkowy najem, bez konieczności ponoszenia jakichkolwiek kosztów przez najemcę i rozliczenie ich przez powódkę, jako wynajmującą, z zakładem ubezpieczeń, odpowiedzialnym za sprawcę szkody. Wprawdzie, co do zasady, poszkodowany nie miał obowiązku poszukiwać podmiotu, oferującego najniższe stawki. Wystarczy, gdy stawki te nie będą rażąco odbiegać od średnich stawek na rynku lokalnym. Jednakże w niniejszej sprawie, w oparciu o opinię biegłego sądowego T. G., specjalisty w zakresie techniki samochodowej oraz wyceny pojazdów i kosztów napraw powypadkowych, z dnia 25.10.2016r., wydaną w innej podobnej sprawie tut. Sądu (sygn. akt (...)) i odczytaną na rozprawie w dniu 29 grudnia 2016r., dobowy koszt wynajęcia samochodu klasy C na rynku lokalnym kształtował się w zakresie 100 – 190 zł netto, a więc średnie stawki były dużo niższe od deklarowanych przez powódkę. W opinii uwzględniono lokalnie działające przedsiębiorstwa z siedzibą w B., W., D. i K. oraz jedną firmę ogólnokrajową. Jak wynika z zeznań świadków, poszkodowany nie orientował się, co do cen oferowanych przez lokalne podmioty, uwzględnione w opinii, w tym działające na terenie K. i okolic, jak: „(...)”, (...), Pomoc (...). W tych okolicznościach można było przyjąć, że stawka, zastosowana w niniejszej sprawie przez powódkę, była rażąco zawyżona, co wynika także z zeznań świadka P. S., który zeznał, że samochody tej klasy wynajmuje po cenie 130 zł za dobę. A zatem, koszt wynajmu pojazdu zastępczego, deklarowany przez powódkę w niniejszej sprawie, nie był ekonomicznie uzasadniony, tym bardziej, że poszkodowany – jak wyżej wskazano - dysponował innym samochodem, a wynajęty od powódki pojazd zastępczy nie był mu niezbędny do pracy czy innych konkretnych czynności.

Okoliczność, że poszkodowany, na którym spoczywał obowiązek zmniejszenia rozmiarów szkody (art. 354 § 2, art. 362 i art. 826 § 1 k.c.), mógł wynająć samochód zastępczy na terenie K. i okolic, prowadzi zarazem do stwierdzenia, że mógł w ten sposób uniknąć dodatkowej opłaty za podstawienie i odbiór samochodu, obliczanej przez powódkę według kilometrów, przejechanych z siedziby powódki we W.. Sąd podzielił stanowisko pozwanego, że wyższy koszt za podstawienie i odbiór auta przez przedsiębiorcę z W. był nieuzasadniony i nastąpił wyłącznie dla wygody poszkodowanego. Również w tym przypadku, jak wynika z zeznań świadków, stawka za dostarczenie i odbiór samochodu w rzeczywistości nie podlegała negocjacji ani nie była ujawniona poszkodowanemu, który jednocześnie nie miał interesu w zmniejszeniu ustalonej przez powódkę ceny, skoro został zapewniony, że nie poniesie tych wydatków, pozostawiając powódce rozliczenie z ubezpieczycielem. Obowiązkiem odszkodowawczym nie mogą być objęte koszty, wynikające ze świadomego lub niedbałego postępowania poszkodowanych, którzy wbrew obowiązkowi minimalizacji szkody, zawierają umowę najmu pojazdu zastępczego z przedsiębiorcą, oferującym usługi po zawyżonych cenach i mającym siedzibę w odległości ponad 100 km od miejsca zamieszkania poszkodowanego, co rzutowało na wysokość kosztów za podstawienie i odbiór samochodu. Jak bowiem wyżej wskazano, istniała obiektywna możliwość wynajęcia podobnego samochodu na terenie K. i okolic, bez potrzeby sprowadzenia samochodu z W. – jeżeli jednak poszkodowany wybrał taką opcję, to wywołane tym dodatkowe koszty, związane z podstawieniem i odbiorem auta – nie powinny obciążać odpowiedzialnego za szkodę (art. 361 § 1 k.c.).

Zgodnie z art. 826 § 1 k.c., w razie zajścia wypadku, ubezpieczający obowiązany jest użyć dostępnych mu środków w celu ratowania przedmiotu ubezpieczenia oraz zapobieżenia szkodzie lub zmniejszenia jej rozmiarów. Oznacza to zarazem, że poszkodowany nie powinien swoim zachowaniem doprowadzać do zwiększenia rozmiarów szkody. Obowiązkiem poszkodowanego jest podejmowanie działań, zmierzających do zminimalizowania szkody. Brak z jego strony takiego działania nie może zwiększać obowiązku odszkodowawczego ubezpieczyciela, zobowiązanego do naprawienia szkody (por. uz. uchwały SN z dnia 22.04.1997r. III CZP 14/97, OSNC 1997, z. 8, poz. 103; uchwała SN z dnia 16.10.1998r., III CZP 42/98; wyrok SN z dnia 26.11.2002r., I CKN 1993/00). Poszkodowany powinien więc – kierując się zasadą minimalizowania szkody – wynająć pojazd zastępczy, mając na uwadze koszt tych usług, odpowiadający średnim cenom, stosowanym na lokalnym rynku. Jest to istotne szczególnie w okolicznościach niniejszej sprawy, kiedy to powódka, prowadząc działalność gospodarczą, związaną z wynajmowaniem pojazdów zastępczych i kompleksową likwidacją szkody, oferuje poszkodowanym w wypadkach swoje usługi bezpłatnie, przy tzw. „najmie bezgotówkowym” (gdzie pozwani uzyskują faktycznie darmowe korzystanie z pojazdu), stosując ceny, które, jak w niniejszej sprawie, w ogóle nie były przedmiotem zainteresowania poszkodowanego, nie były mu znane, bowiem to nie on ponosił faktyczny wydatek, związany najmem pojazdu zastępczego. Poszkodowany wynajął samochód zastępczy „bezgotówkowo”, gdzie formą zapłaty było upoważnienie do odbioru odszkodowania od ubezpieczyciela sprawcy wypadku i cesja wierzytelności. W tej sytuacji, zgodnie ze stanowiskiem pozwanej, ubezpieczyciel, do którego roszczenie zostało skierowane, może odpowiadać tylko w takim zakresie, w jakim koszty i stawki, zastosowane przez powódkę, nie przekraczają stawek ekonomicznie uzasadnionych.

Sąd podzielił stanowisko pozwanej, że ubezpieczyciel nie musi zawsze ponosić kosztów według każdej stawki najmu dowolnie i jednostronnie ustalonej przez powódkę w umowie najmu, zawartej z poszkodowanym, który otrzymując faktycznie bezgotówkowy najem pojazdu nie jest zainteresowany wysokością tej stawki. Nawet zatem, gdyby uznać, że w niniejszej sprawie doszło do zawarcia i wykonania umowy najmu pojazdu zastępczego, to nieuzasadnionym było obciążanie ubezpieczyciela kosztami najmu wg stawki, która znacznie przekracza średnie stawki, po których pojazd na rynku lokalnym można swobodnie wynająć. W takiej bowiem sytuacji nie można mówić o celowych i ekonomicznie uzasadnionych kosztach. Tych wyższych kosztów nie może też usprawiedliwiać rodzaj prowadzonego przez powódkę systemu rozliczeń, którego efektem jest późniejsze otrzymywanie płatności. Sposób i system prowadzenia działalności gospodarczej, prowadzonej przez powódkę, jest jej sprawą organizacyjną i wyłącznie ona ponosi jej ryzyko gospodarcze. W takich okolicznościach, zdaniem Sądu, strony stosunku najmu samochodu zastępczego, nie mogą w sposób dowolny i z mocą wiążącą dla osób trzecich ustalać wysokości opłat za wynajem. Zgodnie z powołanym art. 826 § 1 k.c., ubezpieczający ma obowiązek użycia dostępnych mu środków w celu m.in. zapobieżenia szkodzie lub zmniejszenia jej rozmiarów. Ubezpieczyciel, odpowiedzialny za szkodę, może oczekiwać od wierzyciela zachowania, zmierzającego do zminimalizowania szkody. Dlatego, ubezpieczyciel nie ma obowiązku

zwrócić uprawnionemu każdej kwoty, wskazanej w fakturze, dokumentującej wartość szkody. Zgodnie z art. 354 § 1 k.c., dłużnik powinien wykonać zobowiązanie zgodnie z jego treścią i w sposób odpowiadający jego celowi społeczno - gospodarczemu oraz zasadom współżycia społecznego, a jeżeli istnieją w tym zakresie ustalone zwyczaje - także w sposób odpowiadający tym zwyczajom. W taki sam sposób powinien współdziałać przy wykonaniu zobowiązania wierzyciel (§ 2). Nie oznacza to, jak już wyżej wskazano, że uprawniony ma obowiązek poszukiwać najtańszej oferty na rynku. Nie można jednak zaakceptować stanowiska, że kwestia wynajmu i jego kosztów pozostaje poza kontrolą czy też możliwością zajęcia stosownego stanowiska przez ubezpieczyciela.

Mając powyższe na uwadze, na podstawie powołanych przepisów w zw. z art. 415 k.c. i art. 436 § 1 k.c. w zw. z art. 435 k.c., orzeczono, jak w pkt I wyroku.

Orzeczenie w pkt II oparto na przepisach art. 98 § 1 i 3 k.p.c. W skład kosztów procesu, które powódka, jako przegrywająca sprawę, powinna zwrócić stronie pozwanej, wchodzą: wynagrodzenie pełnomocnika, będącego radcą prawnym w stawce minimalnej – 2.400 zł, oraz opłata skarbową od pełnomocnictwa – 17 zł.

Orzeczenie w pkt III oparto na przepisie art. 84 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych.

Apelację od powyższego wyroku wniosła powódka zaskarżając wyrok w pkt I i II, zaskarżonemu wyrokowi zarzucając:

1. naruszenie przepisów postępowania, tj. art. 233 § 1 k.p.c. mające istotny wpływ na wynik postępowania, poprzez brak wszechstronnego rozważenia materiału dowodowego oraz dokonanie jego oceny w sposób dowolny, niezgodny z zasadami logiki i doświadczenia życiowego, polegające na przyjęciu, że:

- powódka nie wykazała aby po stronie poszkodowanego powstała skonkretyzowana szkoda;
- przyjęciu, że poszkodowany nie współdziałał z zakładem ubezpieczeń oraz nie dołożył należytej staranności przy wyborze oferty powódki, ma jego decyzja polegająca na wyborze oferty powódki nie była racjonalna;
- usługa najmu, a co za tym idzie jej koszt, nie pozostają w adekwatnym związku przyczynowo skutkowym z zaistniałym zdarzeniem szkodowym (w zakresie przekraczającym okres i kwotę uznaną przez stronę pozwaną)
- przyjęciu, że powódka nie udowodniła zasadności długości okresu najmu;

2. naruszenie prawa materialnego, tj. przepisu art. 362 k.c. poprzez uznanie, że koszt podstawienia i odebrania auta zastępczego od poszkodowanego przez powódkę stanowi naruszenie obowiązku minimalizacji szkody;

3. naruszenie prawa materialnego, tj. przepisu art. 361 § 1 k.c. w zw. z art. 363 k.c. poprzez uznanie, że niezasadny jest zwrot kosztu podstawienia i odebrania auta zastępczego od poszkodowanego przez powódkę podczas gdy zasada pełnej kompensacji szkody winna uwzględniać również takowe koszty.

Wskazując na powyższe zarzuty powódka wniosła o:

1. zmianę zaskarżonego wyroku:

a) w jego pkt I poprzez zasądzenie od pozwanego na rzecz powódki dalszej kwoty 8.172,12 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie liczonymi od dnia 18.02.2015r. do dnia zapłaty;

b) w jego pkt II poprzez zasądzenie od pozwanej na rzecz powódki kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych,

1. zasądzenie od pozwanego na rzecz powódki kosztów postępowania apelacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego przed Sądem II instancji, według norm przepisanych.

W odpowiedzi na apelację strona pozwana wniosła o oddalenie apelacji i zasądzenie od powódki zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym według norm przepisanych.

Sąd Okręgowy dodatkowo ustalił następujący stan faktyczny:

Poszkodowany S. S. (1) zawarł z powódką umowę najmu samochodu zastępczego marki F. (...). Ustalona została cena wynajmu za dobę w wysokości 220 zł + Vat, oraz opłata za podstawienie samochodu „wg.kilometrów”. Formularz umowy przewidywał różne kategorie płatności m.in. opłatę za odbiór samochodu w wysokości 50 zł + Vat, jednakże na potrzeby powyższej umowy nie przewidziano takiej odpłatności za odbiór pojazdu.

Dowód: umowa z dnia 30 grudnia 2014r., k: 19, zeznania świadków S. S.

k: 117-118 i P. S., k: 116-117.

Naprawa samochodu powinna trwać nie dłużej niż 20 dni kalendarzowych. Ceny najmu samochodów zastępczych, w segmencie samochodów, który został przez poszkodowanego wynajęty, w najmie krótkotrwałym, w okresie 2015r. na terenie Województwa (...) średnio wynosiły 188,50 zł netto (231,86 zł brutto).

Dowód: opinia biegłego, k: 159-178.

Sąd Okręgowy zważył:

Apelacja w części pozostawała uzasadniona.

Sąd pierwszej instancji poczynił w sprawie częściowe prawidłowe ustalenia faktyczne a ostateczne rozstrzygnięcie w sprawie zostało oparte na tych ustaleniach uzupełnionych w postępowaniu apelacyjnym przez Sąd Okręgowy.

Sąd pierwszej instancji nie ustalał, czy powódkę wiązała z poszkodowanym umowa, stwierdził jedynie, iż poszkodowany podpisał zarówno umowę jak i oświadczenie o wykorzystywaniu pojazdu zastępczego nie zapoznając się z ich treścią. Sąd Okręgowy zatem dodatkowo poczynił ustalenia w oparciu o dokumenty zgromadzone w aktach sprawy i zeznania świadka S. S. (1). Zarzuty w tym zakresie apelacji naruszenia przepisu art. 233 § 1 k.p.c. pozostawały uzasadnione.

Niewątpliwie poszkodowany zawarł umowę najmu pojazdu zastępczego, wątpliwości natomiast rzeczywiście budzi treść zawartej umowy. W szczególności wobec zeznań świadków: poszkodowanego S. S. (1) i jego brata świadka P. S., co do uzgodnień w zakresie warunków zawartej umowy. Sąd Okręgowy zaznacza, iż zeznania złożone przez obu świadków na rozprawie w dniu 29 grudnia 2016r. należało oceniać szczególnie ostrożnie. Świadczenie głównie twierdzili, iż niczego nie pamiętają. Zaprzeczali wszelkim okolicznościom, które w ocenie Sądu Okręgowego miały zmierzać do obciążenia ich odpowiedzialnością za powstałe zobowiązanie. Świadek P. S. przyznał, iż współpracował z powódką, na takich samych warunkach, w zasadzie nie interesując się warunkami umów, jakie zawierali jego klienci w zakresie najmu samochodów zastępczych. Ale podkreślał, iż nigdy nie było problemów a tym bardziej by sprawa trafiła do Sądu. Najbardziej zdaje się martwić, tym że sprawa trafiła na jego brata. Obaj świadkowie tak dalece zapomnieli okoliczności samej sprawy, że poszkodowany nie pamiętał nawet kto kierował uszkodzonym pojazdem, w chwili zdarzenia wywołującego szkodę. Świadek P. S. jednoznacznie natomiast potwierdził, iż doszło do wynajęcia samochodu dla poszkodowanego. Jak wskazał świadek poszkodowany potrzebował samochodu. Tę część zeznań świadka potwierdzają zarówno umowa przedłożona przez powódkę jak i oświadczenie samego poszkodowanego złożone w dniu

10.02.2015r. (k: 20). Świadek P. S. potwierdził, iż z pewnością samochód został dostarczony. Obaj świadkowie natomiast nie pamiętali jaki samochód został dostarczony. Trudno jednak w tym zakresie odnosić się do ich dalszych zeznań wobec okoliczności, iż samej zasadności użycia samochodu zastępczego nie kwestionowała strona pozwana.

Należało przyjąć zatem, iż wydatki na najem samochodu zastępczego w okolicznościach sprawy, co do zasady nie kwestionowane w postępowaniu likwidacyjnym przez stronę pozwaną, stanowiły szkodę majątkową przewidziana w art. 361 § 2 k.c.

Ze względu na treść zawartej umowy nie można ustalić według jakiej stawki należało ustalić wartość usługi podstawienia samochodu. Słusznie na ten brak umowy wskazywała strona pozwana. Na powódce zatem ciążył w tym zakresie obowiązek dowodzenia. Co zresztą powódka miała na uwadze powołując w uzasadnieniu pozwu stawkę 3,5 zł netto wskazując, iż takie stawki stosuje firma (...) S.A.. Powódka nie wykazała jednak w sposób nie budzący wątpliwości kosztów ani odległości jaką w tym przypadku musiał pokonać kierowca podstawianego samochodu. Okoliczność powyższa powinna wykazać wobec kwestionowania podstaw roszczenia przez pozwaną. Ponadto zupełnie niezasadnie liczy w ten sam sposób koszty odbioru samochodu skoro umowa nie przewiduje żadnej odpłatności w tym zakresie.

Co do zasady zatem nie podlegały uwzględnieniu dalsze koszty dostarczenia i odbioru pojazdu zastępczego dochodzone pozwem, należy bowiem zaznaczyć, iż strona pozwana uwzględniła w wyłaconym już odszkodowaniu powyższe koszty w części.

Niewątpliwie koszty wynajmu pojazdu zastępczego należało uwzględnić za czas niezbędny do dokonania naprawy. Powódka nie wykazała by okres, na jaki wskazywała w apelacji tj. 29 dni był niezbędny do dokonania naprawy. Zarzuty strony pozwanej w tym zakresie zasługiwały na uwzględnienie.

Rozstrzygnięcie Sądu pierwszej instancji oddalające powództwo oznacza nieuwzględnienie dalszego żądania w zakresie kosztów wynajmu. Należy bowiem zaznaczyć, iż ubezpieczyciel wypłacił odszkodowanie za 10 dni naprawy. W tym zakresie nawet przekraczając faktyczny czas naprawy. Świadek P. S. stanowczo wskazywał, iż naprawa zakończyła się w dniu wystawienia faktury tj. 14.01.2015r. Nie umiał wytłumaczyć rozbieżności pomiędzy datą wystawienia faktury a czasem, na który wskazywał w piśmie dokumentującym czas naprawy tj. pomiędzy dniem 14.01.2015r. i 27.01.2015r.

Umowa najmu pojazdu została zawarta w dniu 30.12.2014r. i od daty zdarzenia przysługiwało poszkodowanemu uprawnienie do korzystania z pojazdu zastępczego. Strona pozwana liczy konieczny czas naprawy na 10 dni począwszy od daty oddania do naprawy pojazdu. Ustalenia, co do stanu pojazdu Sąd mógł poczynić jedynie na podstawie zeznań świadków. W tym zakresie Sąd pierwszej instancji wskazywał na to, iż samochód jeździł po wypadku, co jednak nie oznacza, iż z uszkodzeniami w zakresie światel rzeczywiście nadawał się do jazdy. Można jedynie stwierdzić, iż został odstawiony do naprawy. Należało zatem przyjąć, iż uprawnienie do korzystania z pojazdu zastępczego przysługiwało poszkodowanemu od dnia zdarzenia. Sąd Okręgowy zwerifikował niezbędny czas naprawy uszkodzeń samochodu. Biegly ustalil, iż nie powinien on przekraczać 20 dni roboczych. Strona pozwana czynila hipotetyczne zalozenia w tym zakresie. Jednakze nalezy zaznaczyć, iż świadek P. S. jednoznacznie zeznał, iż w chwili wystawienia faktury pojazd została już naprawiony tj. w dniu 14 stycznia 2015r. Należało zatem przyjąć, czas faktyczny do dokonania naprawy obejmował okres od 30.12.2014r. do 14.01.2015r. Łącznie 16 dni. W tych okolicznościach czas od zdarzenia do dnia zakończenia naprawy pozostaje krótszy od ocenionego, jako uzasadniony czas naprawy przez biegłego.

Za ten okres, co należy zaznaczyć, ubezpieczyciel wypłacił odszkodowanie, nie kwestionując tym samym celowości wynajęcia pojazdu. Wobec powyższych ustaleń, co do czasu niezbędnego do naprawy samochodu należało wziąć pod uwagę jedynie czy wysokość odszkodowania została prawidłowo ustalona przez ubezpieczyciela. Trudno ocenić stawkę przyjętą przez ubezpieczyciela, w kontekście średnich stawek na terenie gdzie doszło do wypadku. Powódka w tym zakresie przedstawiała ceny renomowanych firm z okolic W.. Należy również zaznaczyć, iż świadek P. S. wskazywał, iż sam wynajmuje samochody za kwotę 130 zł za dobę, i te stawkę tę uznają mu ubezpieczyciele.

Nie dysponując w tym zakresie wiedzą specjalną w tym zakresie Sąd Okręgowy uznał, iż niezbędnym dla oceny roszczenia pozostaje weryfikacja wysokości stawek przyjętych przez powódkę przez biegłego sądowego. Biegły ustalił średnie stawki w tym okresie, na terenie gdzie doszło do zdarzenia. Stawki te różnią się zarówno od przyjętych przez powódkę jak i stronę pozwaną.

Strona pozwana wypłaciła odszkodowanie za 10 dni stąd należało zweryfikować należne odszkodowanie za dalsze 6 dni (począwszy od dnia zdarzenia). Stawka została przyjęta przez Sąd Okręgowy w oparciu o wnioski opinii biegłego powołanego w sprawie. Jako podstawę obliczeń Sad Okręgowy przyjął średnią cenę najmu pojazdu w segmencie samochodów, który został przez poszkodowanego wynajęty, w najmie krótkotrwałym, w okresie 2015r. na terenie Województwa (...) tj. 231,86 zł brutto. Po przemnożeniu przez uzasadniony czas naprawy tj. 16 dni otrzymujemy kwotę 3.709,76 zł. Przy uwzględnieniu kwoty uznanej i wypłaconej w tym zakresie przez ubezpieczyciela - 1.291,50 zł zasądzona została na rzecz powódki dalsza kwota 2.418,26 zł.

Mając powyższe na uwadze zaskarżony wyrok został zmieniony na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. a w pozostałym zakresie apelacja oddalona na podstawie art. 385 k.p.c.

O kosztach procesu orzeczono na podstawie art. 100 k.p.c. rozdzielając stosunkowo poniesione przez strony koszty procesu stosownie do wyniku procesu. Powód wygrał sprawę w 30 %. Poniósł koszty opłaty sądowej od pozwu w kwocie 409 zł, koszty opłaty skarbowej od pełnomocnictwa - 17 zł , oraz koszty zastępstwa procesowego w kwocie 2.400 zł na podstawie § 2 pkt 4 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności adwokackie z dnia 22 października 2015r. (Dz.U. z 2015 r. poz. 1800) w brzmieniu sprzed zmian z dnia 27 października 2016r. stosowanego na podstawie § 2 Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości zmieniającego rozporządzenie w sprawie opłat za czynności adwokackie z dnia 3 października 2016r. (Dz.U. z 2016 r. poz. 1668) – łącznie 2.826 zł, z czego zasadnie 847,8 zł.

Strona pozwana poniosła koszty opłaty skarbowej od pełnomocnictwa w kwocie 17 zł, koszty zastępstwa procesowego w kwocie 2.400 zł, na podstawie § 2 pkt 4 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności radców prawnych z dnia 22 października 2015r. (Dz.U. z 2015r. poz. 1804) w brzmieniu sprzed zmian z dnia 27 października 2016r. stosowanego na podstawie § 2 Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości zmieniającego rozporządzenie w sprawie opłat za czynności radców prawnych z dnia 3 października 2016r. (Dz.U. z 2016r. poz. 1667), łącznie 2.417 zł, z czego zasadnie 1.691,90 zł.

Po wzajemnym skompensowaniu poniesionych przez strony kosztów procesu obniżona została kwota zasądzonych od powódki na rzecz strony pozwanej kosztów procesu do kwoty 844,10 zł.

O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono na podstawie art. 100 k.p.c. w zw. z art. 391 k.p.c. rozdzielając stosunkowo poniesiony przez strony koszty tego postępowania stosownie do ostatecznego wyniku procesu.

Powódka poniosła koszty opłaty od apelacji w kwocie 409 zł, koszty zastępstwa procesowego w kwocie 900 zł (na podstawie § 2 pkt 4 w zw. z § 10 ust 1 pkt 1 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności

adwokackie z dnia 22 października 2015r. (Dz.U. z 2015r. poz. 1800) w brzmieniu obowiązującym) łącznie 1.309 zł – z czego zasadnie 392,70 zł.

Strona pozwana poniosła koszty zastępstwa procesowego w kwocie 900 zł (na podstawie § 2 pkt 4 w zw. z § 10 ust 1 pkt 1 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności radców prawnych z dnia 22 października 2015r. (Dz.U. z 2015r. poz. 1804) w brzmieniu obowiązującym) z czego zasadnie 630 zł.

Po wzajemnym skompensowaniu kosztów poniesionych przez strony w postępowaniu apelacyjnym – zasądzona została od powódki na rzecz strony pozwanej kwota 237,30 zł kosztów postępowania apelacyjnego.

W toku postępowania apelacyjnego poniesione zostały tymczasowo przez Skarb Państwa koszty wynagrodzenia powołanego w tym postępowaniu biegłego. Postanowieniem z dnia 13 lipca 2017r. zostało przyznane biegłemu sądowemu K. G. wynagrodzenie za sporządzenie opinii w kwocie 1.178,35 zł. Stosownie do ostatecznego wyniku procesu strony obowiązane są do zwrotu powyższych kosztów powódka w kwocie 824,85 ($1.178,35 \text{ zł} \times 70 \% = 824,85 \text{ zł}$), strona pozwana 353,50 zł ($1.178,35 \text{ zł} \times 30 \% = 353,50 \text{ zł}$).

(...)